

U skladu sa odredbama čl. 11 i 12 Zakona o udruženjima ("Službeni list RS", br. 51/2009 i 99/2011), na Osnivačkoj Skupštini održanoj, 4. juna 2017. godine u Majdanpeku, usvojen je

S T A T U T

UDRUŽENJA GRAĐANA "PEKUS"

Oblast ostvarivanja ciljeva

Član 1.

Udruženje građana „PEKUS“ (u daljem tekstu: Udruženje) dobrovoljno je nevladino i neprofitno udruženje, osnovano na neodređeno vreme radi ostvarivanja ciljeva u oblasti istra-živanja, zaštite i unapređenja etničkog i kulturnog identiteta Vlaha i Rumuna Srbije i sused-nih oblasti, i ostvarivanja njihovih manjinskih i ljudskih prava u Republici Srbiji.

Ciljevi udruženja

Član 2.

Svoje osnovne ciljeve Udruženje će konkretizovati i ostvariti kroz posebne oblasti koje čine jezik, tradicionalna duhovna i materijalna kultura, nacionalni registar nematerijalnog kulturnog nasleđa, etnička istorija, etnicitet, međusobni odnos Vlaha i Rumuna, oblast zaštite ljudskih i manjinskih prava, i oblast izdavaštva.

Član 3.

1. *Ciljevi u oblasti jezika:*

- (1) organizacija sistematskog istraživanja govornog jezika Vlaha i Rumuna kao rumunskog narodnog jezika, koji je za Vlahe istovremeno maternji jezik, i izrada dvojezičnih vlaško-srpskih frazeoloških rečnika sa građom prikupljenom na principima lingvističke geografije, i sa ortografijom po unapređenom AFI fonetskom standardu;
- (2) očuvanje tradicionalnog vlaškog naziva za sopstveni jezik „ljimba rumînjaskă“ („ljimba rumîñaskă“ = *rumunski narodni jezik*) kao temeljnog elementa vlaškog identiteta, i energično suprotstavljanje tendenciji menjanja ovoga naziva u „ljimba vlaha“, a posebno suprotstavljanje uvođenju ovako falsifikovanog imena jezika u školske programe i korišćenju u sredstvima javnog informisanja;
- (3) utvrđivanje oblasti sa najočuvanijim jezičkim nasleđem, i pokretanje inicija-tive da se vlaška narečja u tim oblastima unesu u Nacionalni registar nema-terijalnog kulturnog nasleđa Srbije i stave pod zaštitu Uneska, kako bi se sprečilo njihovo dalje urušavanje i potpuni nestanak;
- (4) utvrđivanje najdelotvornih oblika i metoda rada na očuvanju i afirmaciji vlaš-kog jezika i njegove celovite primene u svakodnevnom životu, kako u porodici tako i na javnim mestima;
- (5) argumentovano protivljenje ideji o standardizaciji vlaškoga jezika, kao štet-nom laicizmu koji, preko devastacije pojedinih narečja, direktno vodi u uništa-vanje samoga jezika.

2. *Ciljevi u oblasti tradicionalne duhovne i materijalne kulture:*

- (1) sistematsko istraživanje, prikupljanje, obrada i prezentacija kulturnih eleme-nata iz predindustrijskog perioda, odnosno iz vremena kada su ti elementi bili etnički relativno čistiji;

(2) u saradnji sa nadležnim ustanovama zaštite Udruženje će raditi na stvaranju respektabilnog fundusa dobara iz prethodnog stava, koji će omogućiti objek-tivno naučno interpretiranje etnogenetskih procesa;

(3) pokretanje inicijative i izrada elaborata za društvenu opravdanost osnivanja ustanova zaštite specijalizovanih za prezentaciju vlašskog kulturnog nasleđa.

3. **Ciljevi u oblasti nacionalnog registra nematerijalnog kulturnog nasleđa (u daljem tekstu: NKN):**

(1) sistematski rad na otkrivanju originalnih i samosvojnih elemenata u vlaškom nematerijalnom nasleđu, njihova stručna obrada i prosleđivanje Nacionalnom registru NKN na upis, kao esencijalnog vida trajne zaštite etničkog identiteta;

(2) sistematsko ukazivanje na ekonomski potencijal koji imaju pojedini elementi NKN, posebno u oblasti turističke privrede, i razrada konkretnih projekata koji će podsticati njihovu ekonomsku valorizaciju.

4. **Ciljevi u oblasti etničke istorije:**

(1) podsticanje određenih naučnih disciplina, koje se bave etničkom istorijom, da veću pažnju posvete antropogeografskoj metodi prikuljanja i obrade rodoslovne građe, koja jedino može dati - u kombinaciji sa istorijsko-arhivskom metodom - nove i značajne rezultate u interpretaciji složenih etnogenetskih procesa;

(2) propagiranje i podsticanje individualnog istraživanja porodične istorije rodoslovnim metodom, i pružanje stručne pomoći zainteresovanim licima na izradi rodoslova, sa afirmacijom stanovišta da nema etničke istorije izvan porodične, jer je etnogeneza jednoga naroda samo skup porodičnih geneza, odnosno nastanka i razvoja rodova koji pripadaju tome narodu.

5. **Ciljevi u oblasti etničkog identiteta (etniciteta):**

(1) eksplikacija, afirmacija i popularizacija činjenice da današnji Vlasi objek-tivno imaju *dvojni etnički identitet*, jer su poreklom etnički Rumuni kod kojih se tokom viševjekovnog procesa asimilacije na tlu Srbije, u potpunosti formirala srpska nacionalna svest;

(2) afirmacija etnološke definicije da etnonim Vlah danas u Srbiji označava osobu koja je u etničkom pogledu Rumun a u pogledu nacionalne svesti Srbin;

(3) zalaganje za slobodno izjašnjavanje o etničkoj pripadnosti, bez pritisaka i manipulacija sa bilo koje strane, i rad na podizanju nivoa građanske svesti o pravu na naučnu istinu, i osposobljavanje javnosti da je razlikuje od laicizma, tendencioznosti i nonsensa svake vrste u literaturi, medijima i posebno na društvenim mrežama;

(4) afirmacija etnonima „Vlah“ na srpskom, „Rumîn“ na vlaškim narečjima i „rumân“ na rumunskom književnom jeziku kao najadekvatnijim pojmovima za savremeno određenje etničkog identiteta Vlaha u nauci i literaturi, ne sprečavajući niko-ga da lično koristi bilo koji drugi etnonim koji po svojoj savesti i osećanjima smatra za sebe adekvatnim;

(5) podržavanje odluke rumunskog Parlamenta da se pod zakonsko okrilje rumunske dijaspore prihvate svi pripadnici tradicionalnih rumunskih etničkih zajed-nica Balkana, koji se svojom slobodnom voljom identifikuju sa rumunskom kul-turom, bez obzira na njihovu tradicionalnu endo i egzo etnonimiju.

6. **Ciljevi u oblasti međusobnog odnosa Vlaha i Rumuna:**

(1) podsticanje vlašskog i rumunskog Nacionalnog saveta na tešnju saradnju preko akcije bratimljenja vlaških i rumunskih sela, vlaških i rumunskih Kulturno-umetničkih i sportskih društava i vlaških i rumunskih nevladinih organi-zacija, i osmišljavanje programa koji bi omogućili njihove češće susrete radi direktnog upoznavanja i ličnog uvida ljudi u sličnosti i razlika između ova dva istorijska entiteta;

(2) oslobađanje od zablude koja vlada u rumunskim krugovima da je kod Vlaha postojala razvijena rumunska nacionalna svest, ali da se Vlasi ne izjašnjavaju za Rumune jer žive

pod presijom srpske vlasti koja im to zabranjuje; Udruženje će s posebnom pažnjom istraživati ovu pojavu, i ukazivati javnosti na prave razloge zbog kojih se ona javlja kao immanentan i delikatan društveni fenomen;

- (3) odbacivanje gledišta zvanične rumunske politike da je književni rumunski jezik *maternji jezik* Vlaha, i da zbog toga Vlasi treba da ga uče u školama kao element svog nacionalnog identiteta, jer je rumunski književni jezik za Vlahe *de fakto strani jezik*, i po toj osnovi protivreći definiciji maternjeg jezika;
- (4) pokretanje inicijative da se književni jezici Rumunije i Srbije uče u obe države kao jezici *susednih zemalja*, koje treba da poznaju svi građani u širem pograničnom pojasu bez obzira na etničku pripadnost, i nastojanje da se ova ideja podigne na nivo Evropske unije, koja bi trebalo da je promovira kao tekovinu civilizacije u okviru tzv. „zakona granice“, a ne samo kao ekskluzivno pravo manjinskih grupa po osnovu načela maternjeg jezika;
- (5) insistiranje na obavezi prosvetnih i drugih nadležnih organa da se u svim osnovnim školama na etničkom području Vlaha omogućiti učenicima da upoznaju rumunski književni jezik *istovremeno* sa negovanjem lokalnih vlaških govora, jer isključivanje bilo kog od ova dva jezička idioma dovodi do formiranja ličnosti sa negativnim odnosom prema onoj drugoj etničkoj zajednici čiji jezik i kulturu nije imala prilike da upozna;
- (6) kao svoj dugoročni cilj Udruženje naročito ističe zalaganje da se stvore uslovi koji će vremenom dovesti do potpunog približavanja i ujedinjenja dva nacionalna saveta, čuvajući pritom, i u nazivu i u programu, prepoznatljive identitetske i istorijske specifičnosti oba entiteta.

7. Ciljevi u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava:

- (1) polazeći od činjenice da je epistemološka i medijska slika o Vlasi Srbije nepovoljna, puna stereotipa i predrasuda, Udruženje će sistematski raditi na promeni te slike, ne uzdržavajući se ni od krivičnih prijava u slučajevima evidentnog kršenja zakona iznošenjem neistina, uvreda i kleveta po etničkoj osnovi i širenja verske i etničke netrpeljivosti na štetu Vlaha ili Rumuna;
- (2) imajući posebno u vidu stanje na društvenim mrežama na kojima se flagrantno krše ljudska i manjinska prava direktnim napadima na ličnost Vlaha i Rumuna, Udruženje će uložiti poseban napor da se nađe najbolji način da se tom zlu stane na put.

8. Ciljevi u oblasti izdavaštva:

- (1) Udruženje će s dužnom pažnjom pristupiti izradi programa za izdavanje knjiga kao osnovnoj strategiji ostvarenja postavljenih ciljeva i programskih zadataka;
- (2) izdavanje knjiga iz prethodnog stava obuhvata izdavanje knjiga u štampanom i elektronskom obliku, u audio zapisu ili na internetu; izdavanje kataloga, postera, flajera, brošura, prospekata, bedževa, letaka i sličnih publikacija, uključujući izdavanje rečnika i enciklopedija, kao i izdavanje atlasa, mapa i karata i izdavanje enciklopedija na kompaktnim diskovima i sličnih formi u skladu sa zakonom i ovim Statutom.

Metodi, oblici i forme ostvarenja ciljeva

Član 4.

Osnovni oblici rada Udruženja su odbori, radni timovi i druga slična tela, organi-zovana za pojedine oblasti, koji u svom stalnom ili privremenom sastavu imaju afirmisane stručnjake za te oblasti, koji žele da se kao volonteri angažuju na konkretnom rešenju nekoga problema.

Osnovni metodi rada u realizaciji postavljenih ciljeva jesu projekti, a forme su publi-kacije, naučni i stručni skupovi, saopštenja, predavanja, kursevi, seminari, tribine, okrugli stolovi, intervjui, peticije, kampanje i sl.

Naziv i sedište

Član 5.

Naziv Udruženja na srpskom jeziku je: **Udruženje građana „Pekus“**.

Naziv Udruženja na engleskom jeziku je: **Association of Citizens „Pekus“**.

Naziv Udruženja na rumunskom jeziku je: **Asociația cetățenilor „Pekus“**.

Naziv Udruženja na vlaškom jeziku je: **Adunatura inșilor „Pekus“**.

Skraćeni naziv Udruženja je: **УГ „Пекус“** na ćirilici i **UG „Pekus“** na latinici.

Sedište Udruženja je: **Majdanpek, Hajduk Veljkova 16/8**.

Udruženje svoju delatnost ostvaruje na teritoriji Republike Srbije.

Ime Udruženja „Pekus“ potiče od starogrčkog naziva za ovčje runo koje se polagalo u zlatonosne reke radi ispiranja zlata; od ove reči nastalo je ime reke i oblasti Pek u istočnoj Srbiji, a sačuvano je i u korenu ojkonima Majdanpek.

Uslovi i način učlanjivanja i prestanka članstva

Član 6.

Član Udruženja može biti svako lice koje prihvata ciljeve Udruženja i Statut i podnese zahtev za učlanjenje Upravnom odboru Udruženja.

Maloletno lice sa navršenih 14 godina života može se učlaniti u udruženje uz prila-ganje overene izjave njegovog zakonskog zastupnika o davanju saglasnosti.

Za lice mlađe od 14 godina iz stava 1. ovog člana zahtev podnosi njegov zakonski za-stupnik.

Član 7.

Odluku o prijemu u članstvo donosi Upravni odbor i o tome bez odlaganja obaveštava podnosioca zahteva.

Član može istupiti iz članstva davanjem pisane izjave o istupanju. Za istupanje malo-letnog člana nije potrebna saglasnost zakonskog zastupnika.

Članstvo u Udruženju može prestati zbog duže neaktivnosti člana, nepoštovanja odreda-ba ovog Statuta ili narušavanja ugleda Udruženja.

Odluku o prestanku članstva donosi Skupština, na obrazloženi predlog Upravnog od-bora.

Članu se mora omogućiti da se izjasni o razlozima zbog kojih je podnet predlog za dono-šenje odluke o prestanku njegovog članstva u Udruženju.

Prava, obaveze i odgovornost članstva

Član 8.

Član Udruženja ima pravo da:

- 1) ravnopravno sa drugim članovima učestvuje u ostvarivanju ciljeva Udruženja;
- 2) neposredno učestvuje u odlučivanju na Skupštini, kao i preko organa Udruženja;
- 3) bira i bude biran u organe Udruženja;
- 4) bude blagovremeno i potpuno informisan o radu i aktivnostima Udruženja.

Član je dužan da:

- 1) aktivno doprinosi ostvarivanju ciljeva Udruženja;
- 2) učestvuje, u skladu sa interesovanjem, u aktivnostima Udruženja;
- 3) obavlja druge poslove koje mu poveri Upravni odbor.

Unutrašnja organizacija

Član 9.

Organi Udruženja su Skupština, Upravni odbor, Nadzorni odbor i stalni odbori. Funkciju zastupnika vrši Predsednik Upravnog odbora (u daljem tekstu: predsednik Udruženja), a u njegovom odsustvu potpredsednik.

Skupština

Član 10.

Skupštinu Udruženja čine svi njegovi članovi.

Skupština se redovno sastaje jednom godišnje. Vanredna sednica Skupštine može se zakazati na obrazloženi predlog Upravnog odbora, kao i na inicijativu najmanje jedne trećine članova skupštine. Inicijativa se podnosi Upravnom odboru u pisanom obliku i u njoj se moraju navesti pitanja čije se razmatranje predlaže.

Sednicu Skupštine saziva predsednik Udruženja, pisanim obaveštenjem o mestu i vremenu održavanja Skupštine i predlogu dnevnog reda. Sednicom predsedava lice koje bude, javnim glasanjem, izabrano na početku sednice.

Skupština:

- 1) donosi plan i program rada;
- 2) usvaja Statut, kao i izmene i dopune Statuta;
- 3) usvaja druge opšte akte Udruženja;
- 4) bira i razrešava članove Upravnog i Nadzornog odbora;
- 5) formira i ukida stalne odbore za pojedine oblasti rada;
- 6) najmanje jednom godišnje razmatra i usvaja izveštaj Upravnog odbora;
- 7) razmatra i usvaja finansijski plan i izveštaj;
- 8) odlučuje o statusnim promenama i prestanku rada udruženja;
- 9) odlučuje o udruživanju u saveze i druge asocijacije u zemlji i inostranstvu.

Skupština punopravno odlučuje ako je prisutna najmanje jedna polovina članova.

Članovi Skupštine koji su sprečeni da fizički prisustvuju sednici, mogu punopravno učestvovati u njenom radu preko video-linka, i njihova se prisutnost i aktivnost tokom sednice poimenično konstatuje u zapisniku.

Skupština odlučuje većinom glasova prisutnih članova.

Za odluku o izmenama i dopunama Statuta, statusnim promenama i prestanku rada Udruženja neophodna je dvotrećinska većina glasova prisutnih članova.

Upravni odbor

Član 11.

Upravni odbor je izvršni organ Udruženja, koji se stara o sprovođenju ciljeva udruženja koji su utvrđeni ovim Statutom.

Upravni odbor ima 3 člana, koje bira i opoziva Skupština.

Mandat članova Upravnog odbora traje 4 godine i mogu se ponovo birati na istu funkciju.

Upravni odbor iz reda svojih članova bira predsednika i potpredsednika.

Član 12.

Predsednik Upravnog odbora zastupa Udruženje u pravnom prometu i ima prava i dužno-sti finansijskog nalagodavca.

Predsednik Upravnog odbora u javnom saobraćaju može nastupati i kao Predsednik Udruženja.

Potpredsednik je ovlašćen da, u odsustvu predsednika upravnog odbora, zastupa Udruženje i potpisuje sva finansijska i novčana dokumenta u ime Udruženja.

Član 13.

Upravni odbor:

- 1) rukovodi radom Udruženja između dve sednice Skupštine i donosi odluke radi ostvarenja ciljeva Udruženja;
- 2) organizuje redovno obavljanje delatnosti Udruženja;
- 3) poverava posebne poslove pojedinim članovima;

- 4) formira privremene odbore i određuje njihov delokrug rada;
 - 5) donosi finansijske odluke;
 - 6) odlučuje o pokretanju postupka za izmene i dopune Statuta, sopstvenom inicijativom ili na predlog najmanje pet članova Udruženja i priprema predlog izmena i dopuna, koji podnosi Skupštini na usvajanje;
 - 7) odlučuje o pokretanju postupka za naknadu štete u slučajevima iz člana 25. stav 2. Zakona o udruženjima i, po potrebi, određuje posebnog zastupnika udruženja za taj postupak;
 - 8) odlučuje o drugim pitanjima za koja nisu, zakonom ili ovim statutom, ovlašćeni drugi organi Udruženja.
- Upravni odbor punovažno odlučuje ako je prisutno najmanje jedna polovina članova, a odluke donosi većinom glasova svih članova.

Nadzorni odbor

Član 14.

Nadzorni odbor kontroliše finansijsko poslovanje Udruženja i o uočenim nepravilno–stima, bez odlaganja, obaveštava Upravni odbor.

Nadzorni odbor ima tri člana koje bira Skupština. Mandat članova Nadzornog odbora traje četiri godine i mogu biti ponovo birani. Predsednika i zamenika predsednika Nadzornog odbora bira Skupština.

Nadzorni odbor podnosi izveštaj na svakoj sednici Skupštine.

Stalni odbori

Član 15.

Udruženje ima stalne odbore koje utvrđuje ili ukida Skupština.

Stalni odbori su:

- (1) Odbor za vlaški jezik i narodnu književnost;
- (2) Odbor za etnologiju i muzeologiju;
- (3) Odbor za etnomuzikologiju
- (4) Odbor za etničku istoriju;
- (5) Odbor za manjinska i ljudska prava;
- (6) Odbor za izdavačku delatnost.

Sastav stalnih odbora i program rada utvrđuje Upravni odbor.

Rad u stalnim odborima je volonterski.

Ostvarivanje javnosti rada

Član 16.

Rad Udruženja je javan.

Upravni odbor se stara o redovnom obaveštavanju članstva i javnosti o radu i aktivno–stima Udruženja, neposredno ili putem internih publikacija, odnosno putem saopštenja za jav–nost, ili na drugi primereni način.

Godišnji obračuni i izveštaji o aktivnosti udruženja podnose se članovima na sednici skupštine udruženja.

Član 17.

Radi ostvarenja svojih ciljeva Udruženje uspostavlja kontakte i saraduje sa drugim udru–ženjima i organizacijama u zemlji i inostranstvu.

Udruženje može pristupiti međunarodnim udruženjima za zaštitu manjinskih i ljudskih prava, o čemu odluku donosi Skupština.

Način sticanja sredstava za ostvarivanje ciljeva i raspolaganje sredstvima

Član 18.

Udruženje pribavlja sredstva od članarine, dobrovoljnih priloga, donacija i poklona, finansijskih subvencija i na drugi zakonom dozvoljen način.

Udruženje može pribavljati sredstava i od kotizacije za seminare i druge oblike obrazo–vanja iz oblasti zaštite manjinskih i ljudskih prava, kao i prodajom publikacija.

Udruženje je dužno da podnosi izveštaje o novčanim tokovima nadležnim državnim institucijama i poreskoj upravi. Udruženje za te potrebe angažuje usluge knjigovodstvene agencije.

Privredna delatnost kojom se stiče dobit

Član 19.

Udruženje pribavlja sredstva obavljajući privrednu delatnost:

58.11 Izdavanje knjiga

Udruženje može početi sa neposrednim obavljanjem delatnosti nakon izvršenog upisa u Registar privrednih subjekata.

Udruženje će proizvode svoje izdavačke delatnosti plasirati na tržište preko knjižarskih i drugih organizacija registrovanih za promet roba.

Dobit ostvarena na način iz prethodnog stava može se koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva Udruženja, uključujući i troškove redovnog rada Udruženja i sopstveno učešće u finansiranju određenih projekata.

Udruženje može učestvovati u osnivanju profitnih organizacija ili udruženja radi sticanja dobiti koju će koristiti za ostvarenje svojih statutom predviđenih ciljeva.

Logo Udruženja i pečat

Član 20.

Udruženje ima zaštitni znak (logo) i pečat.

Logo sadrži stilizovano malo pisano latinično slovo „p“, čiji se vrh sa leve strane pretvara u tačku, a potom prelazi u liniju koja se savija u polukrug, prolazi na desno preko osnove stuba slova i završava kao talasasta linija na ivici unutrašnjeg kruga pečata.

Udruženje ima pečat okruglog oblika prečnika 30 mm, na kojem je u gornjoj polovini ispisano latinicom malim slovima: **udruženje građana „pekus“**, a u donjoj polovini: **majdanpek**

U sredini pečata, u krugu prečnika 18 mm nalazi se logo Udruženja iz stava 2 ovog člana.

Prestanak rada udruženja

Član 21.

Udruženje prestaje sa radom odlukom Skupštine, kada prestanu uslovi za ostvarivanje ciljeva Udruženja, kao i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Postupanje sa imovinom udruženja u slučaju prestanka udruženja

Član 22.

U slučaju prestanka rada, imovina Udruženja preneće se na domaće nedobitno pravno lice koje je osnovano radi ostvarivanja istih ili sličnih ciljeva, odnosno Skupština će odlukom o prestanku odrediti kome se imovina prenosi u skladu sa Zakonom.

Član 23.

Na sva pitanja koja nisu regulisana ovim statutom neposredno će se primenjivati odredbe Zakona o udruženjima.

Član 24.

Ovaj Statut stupa na snagu danom njegovog usvajanja na Osnivačkoj skupštini Udruženja.

U Majdanpeku, 4. juna 2017. godine na Duhove

Predsedavajući Osnivačke skupštine Udruženja

Borivoje Krčmarević, s.r.